

Dit belet uiteraard niet dat de deskundige in voorkomend geval vaststelt dat sommige of alle andere gebreken niet meer tegensprekelijk vast te stellen of te onderzoeken zijn.

3. Voorts moet de deskundige uiteraard de opmerkingen van de partijen behandelen. Als dit essentiële onderdeel van zijn opdracht niet beantwoord is, dan kan de rechtbank achteraf bevelen dat de opmerkingen alsnog beantwoord moeten worden.

4. Het past derhalve om de deskundige te bevelen alle onderdelen van de opdracht in de beschikking van 22 april 2015 die hij nog niet beantwoord heeft, alsnog te beantwoorden.

Gelet op het feit dat het hele luik van de begroting van de schade en herstellingen voor de partijen nieuw zal zijn, past het eveneens om aan de partijen de mogelijkheid te geven om nog hun opmerkingen en replieken te geven op het in te dienen verslag.

In deze procedure werd de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken nageleefd.

Beslissing

Rechtdoende op tegenspraak en na erover te hebben beraadslaagd, komt de waarnemend Voorzitter van de Ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen, zetelend in kort geding, tot volgende beslissing:

Draagt aan deskundige R. Croes op om te antwoorden op alle onderdelen van de opdracht van de beschikking van 22 april 2015 die hij nog niet beantwoord heeft;

Zegt dat hij daarbij alsnog eventueel andere vast te stellen gebreken kan onderzoeken en beschrijven, voor zover dit nog mogelijk is;

Draagt aan de deskundige op te antwoorden op de nuttige opmerkingen en vragen van de partijen;

Zegt dat de deskundige na afloop van zijn werkzaamheden zijn bevindingen met voorlopig advies moet overmaken aan de rechtbank, partijen en hun raadslieden en daarbij een redelijke termijn moet bepalen waarbinnen de partijen hun opmerkingen moeten maken;

Beveelt de deskundige zijn eindverslag neer te leggen binnen de 6 maanden vanaf de kennisgeving van deze beschikking;

Behoudt de beslissing over de kosten voor.

(...)

Noot – De saisine van de rechter voor vorderingen omtrent het verloop van het gerechtelijk deskundigenonderzoek na neerlegging van het eindverslag

I. Inleiding

1. De twee bovenstaande beslissingen illustreren hoe rechters ook na neerlegging van het eindverslag geregeld moeten tussenkomen in discussies over de juiste of volledige uitvoering van een gerechtelijk deskundigenonderzoek. In de beschikking van 21 juni 2019 geeft de voorzitter van de ondernemingsrechtbank te Antwerpen, afdeling Antwerpen, zetelend in kort geding, na de neerlegging van het eindverslag van de gerechtsdeskundige, die zij eerder zelf aanstelde, een bijkomende beschikking waarin ze dezelfde deskundige opdroeg zijn opdracht volledig uit te voeren. Deze beschikking werd gegeven in een tussengeschied, opgeroepen op grond van artikel 973, § 2 Ger.W. nadat een partij had aangegeven dat de deskundige zijn opdracht niet volledig had uitgevoerd. In het dossier dat heeft geleid tot het cassatiearrest van 3 mei 2019 had de deskundige opmerkingen van bepaalde partijen niet beantwoord omdat deze te laat werden overgemaakt. De rechter oordeelde dat de deskundige deze alsnog moest beantwoorden. Deze twee beslissingen bieden een uitstekende gelegenheid stil te staan bij de manier waarop dit soort van problemen naar geldend recht bij de rechter moet worden aangebracht.

II. Gevolgen van de neerlegging van het eindverslag op de saisine van de rechter op grond van artikel 973, § 2 Ger.W.

A. Bodemrechter

2. De rechter heeft krachtens artikel 973, § 2 Ger.W. rechtsmacht voor “*alle betwistingen die in de loop van het deskundigenonderzoek met betrekking tot dit onderzoek ontstaan*”. Die permanente saisine duurt maar zolang als het deskundigenonderzoek zelf. Met de neerlegging van het eindverslag komt dit onderzoek ten einde. Het Hof van Cassatie besliste op 26 januari 2017 dat een verzoek tot wraking van de deskundige zonder voorwerp wordt wanneer deze van zijn opdracht is ontheven doordat hij zijn verslag heeft neergelegd.¹ Het loutere neerleggen van het verslag ontheft de deskundige van zijn opdracht, ongeacht of dat verslag volledig was of de deskundige zijn verslag onterecht als een eindverslag aanmerkte.² Na neerlegging van het eindverslag kan geen enkele procedure aangaande het verloop van het gerechtelijk deskundigenonderzoek nog op basis van artikel 973, § 2 Ger.W. worden ingesteld. Alle hangende vorderingen met betrekking tot het deskundigenonderzoek worden zonder voorwerp.³

1. Cass. 26 januari 2017, *TBO* 2018, 29, noot T. TOREMANS.

2. Vgl. de theorie van het onbestaand verslag wegens niet-ondertekening: T. TOREMANS, “De nietigheid van het niet-ondertekende eindverslag van de gerechtsdeskundige voor en na potpourriwet I” (noot onder Cass. 12 april 2018), *P&B* 2019, 57, nrs. 4-5.

3. T. TOREMANS, “De procedurele gevolgen van de neerlegging van het eindverslag van de gerechtsdeskundige” (noot onder Cass. 26 januari 2017), *TBO* 2018, 18, nr. 7.

B. Kortgedingrechter

3. Als de kortgedingrechter een gerechtsdeskundige aanstelt, put hij zijn rechtsmacht daarmee uit.⁴ Wel behoudt de kortgedingrechter net zoals de bodemrechter krachtens artikel 973, § 2 Ger.W. de permanente saisine voor betwistingen met betrekking tot het deskundigenonderzoek.⁵ Specifiek in verband met het deskundigenonderzoek bevolen in kort geding is de rechtspraak in deze zin gevestigd dat de opdracht na neerlegging van het eindverslag niet meer kan worden aangepast of uitgebreid met toepassing van artikel 973, § 2 Ger.W.⁶

III. De bijkomende opdracht alvorens verder recht te doen

A. De bijkomende opdracht

4. Een bijkomende opdracht van dezelfde deskundige of een nieuw onderzoek door een nieuwe deskundige wordt steeds bevolen krachtens artikel 984, eerste lid Ger.W. Naar luid van dat artikel kan de rechter een aanvullend onderzoek door dezelfde deskundige ofwel een nieuw onderzoek door een andere deskundige bevelen indien de rechter in het verslag niet voldoende opheldering vindt. Heraanstelling van de deskundige vereist een nieuw vonnis, omdat de deskundige door neerlegging van zijn eindverslag zijn hoedanigheid van deskundige verliest.⁷ Gewoonlijk wordt dit artikel toegepast in het kader van de procedure ten gronde, waarin het eindverslag op zijn merites wordt beoordeeld.⁸ In bepaalde gevallen is het echter te verantwoorden dat de rechter alvorens recht te doen tussenkomt op basis van artikel 984, eerste lid Ger.W. Dit is vooral het geval bij vroegtijdig vastgestelde (kennelijk) gebrekkige en onvolledige⁹ onderzoeken.

B. Toepassing van artikel 984, eerste lid Ger.W. juncto artikel 973, § 2 Ger.W. voor de indiening van het eindverslag

5. Sommige rechtspraak maakt terecht tijdens het deskundigenonderzoek een gecombineerde toepassing van artikel 973, § 2 Ger.W. en 984, eerste lid Ger.W.

wanneer de rechter een deskundige van het onderzoek haalt die duidelijk verkeerd bezig is.¹⁰ Het is niet zo dat de rechter hiermee onaanvaardbaar tussenkomt in het technische luik, waarbinnen de deskundige een grote onafhankelijkheid geniet.¹¹ Door het deskundigenonderzoek bij te sturen maakt de rechter gewoon gebruik van zijn toezichtbevoegdheid opgenomen in artikel 973, § 1, eerste lid Ger.W.

C. Toepassing van artikel 984, eerste lid Ger.W. juncto artikel 19, derde lid Ger.W. na de indiening van het eindverslag

6. Het is niet omdat artikel 984, eerste lid Ger.W. een bepaling is die *in de regel* tijdens de behandeling ten gronde wordt toegepast, dat elke toepassing alvorens verder recht te doen uitgesloten is.¹² Geen enkele regel schrijft voor dat het artikel moet worden toegepast na toepassing van artikel 747 Ger.W. Artikel 984, eerste lid Ger.W. kan dus probleemloos worden gecombineerd met artikel 19, derde lid Ger.W. De rechter kan in duidelijke gevallen beslist vaststellen dat hij in het verslag van de deskundige kennelijk geen opheldering vindt of zal vinden omdat het verslag kennelijk gebrekkig of onvolledig is.

D. In kort geding

7. Ook in kort geding kan de deskundige slechts een bijkomende opdracht ontvangen via een nieuwe rechterlijke beslissing, die dan enkel in het raam van artikel 973, § 2 Ger.W. kan worden gegeven als het eindverslag nog niet is neergelegd.¹³ Na neerlegging van het eindverslag moeten partijen dus in principe vrijwillig verschijnen of een nieuwe procedure inleiden.¹⁴ In geval van voortgezette urgentie kan de meest diligente partij een nieuw kort geding inleiden.¹⁵ In het andere geval kan zij de procedure ten gronde ahangig maken en bij toepassing van artikel 19, derde lid Ger.W. een bijkomende opdracht vragen om het deskundigenonderzoek volledig te laten uitvoeren. Daar wacht een moeilijk debat over de volledige uitvoering van de opdracht¹⁶ en procedurele gebreken in het eindverslag. Dit debat vindt plaats voor een andere rechter die vaak geneigd zal zijn de deskundige

4. Vz. Kh. Tongeren 10 februari 2009, *RW* 2011-2012, 1226; Vz. Kh. Hasselt 14 maart 2006, *Limb.Rechtsl.* 2006, 369; Vz. Kh. Hasselt 29 maart 2005, *P&B* 2005, 168; Vz. Kh. Brugge (afd. Oostende) 22 maart 2001, *TWVR* 2002-2003, 92.

5. Rechtspraak nog onder het oude artikel 973 Ger.W.: Vz. Kh. Hasselt 29 maart 2005, *P&B* 2005, 168. Zie ook Cass. 24 april 2009, *Arr.Cass.* 2009, 1099.

6. Vz. Kh. Tongeren 10 februari 2009, *RW* 2011-2012, 1226. Zie ook Vz. Kh. Hasselt 14 maart 2006, *Limb.Rechtsl.* 2006, 369 in verband met de uitbreiding van de opdracht. Een hieraan gekoppelde discussie is of de kortgedingrechter nog de gemeenverklaring van de beslissing tot aanstelling van een deskundige kan uitspreken: Brussel 15 juli 1998, *P&B* 1998, 307.

7. A. CLOQUET, *Deskundigenonderzoek in zaken van privaatrecht in APR*, Gent, E. Story-Scientia, 1975, 144, nr. 425.

8. Vgl. Vz. Rb. Gent 24 december 2003, *P&B* 2004, 88 (vorderingen gebaseerd op oud artikel 987 Ger.W. (thans deels artikel 984 Ger.W.) horen tot het debat ten gronde, niet voor de kortgedingrechter).

9. De rechter die een onderzoeksmaatregel beveelt is door de aanstellingsbeslissing gebonden en mag in principe niet ten gronde beslissen vooraleer die uitgevoerd is (Cass. 24 januari 1980, *Arr.Cass.* 1979-1980, 592; Antwerpen 8 juni 2015, *TBO* 2015, 221).

10. Rb. Antwerpen 10 april 2018, *TBO* 2018, 344.

11. Luik 28 april 1992, *JLMB* 1992, 726 (de rechter mag zich niet voor het sluiten van de debatten mengen in de beoordeling van de onderzochte gegevens). De houdbaarheid van deze rechtspraak staat overigens ter discussie gelet op de actieve rol die de rechter bij wet van 15 mei 2007 heeft gekregen (F. BURSSENS, *Handboek aannemingsrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 717, nr. 1911).

12. Het vonnis op basis van artikel 984, eerste lid Ger.W. is overigens zelf een vonnis alvorens verder recht te doen (P. LURQUIN, *Traité de l'expertise en toutes matières*, deel I, Brussel, Bruylant, 1985, 185, nr. 197).

13. In zo'n geval moet de rechter niet oordelen over het spoedeisend karakter van de gevorderde maatregelen: Cass. 24 april 2009, *Arr.Cass.* 2009, 1099.

14. Vz. Kh. Tongeren 10 februari 2009, *RW* 2011-2012, 1226.

15. Zie Vz. Rb. Gent 24 december 2003, *P&B* 2004, 88 voor een geval waar die urgentie ontbrak.

16. Die bijvoorbeeld kan ontstaan door schending door de deskundige van zijn antwoordplicht (zie T. TOREMANS, "Enkele beschouwingen over de volledigheid van het deskundig verslag, de eedformule en de controle van de rechter op de antwoordplicht van de deskundige" (noot onder Cass. 20 maart 2015), *TBO* 2015, 209-211, nrs. 1-8).

krediet te geven en de zaak wellicht zijn gewone verloop ten gronde zal laten kennen. Het te vroeg indienen van het eindverslag creëert dus problemen die haaks staan op de proceseconomie en vaak ook de urgentie van het dossier. Het is daarom wenselijk de vragen over de correcte uitvoering van het deskundigenonderzoek te laten beslechten voor de kortgedingrechter die het bevolen heeft.

8. Dit probleem is moeilijk via het gemene recht op te lossen. Het is onmogelijk een uitlooffase te verantwoorden, waarbinnen nog tussenvorderingen kunnen worden gesteld op basis van artikel 19, derde lid Ger.W. Na indiening van het eindverslag wordt de rechtsmacht van de kortgedingrechter zeer sterk ingeperkt, met name tot de taxatie.¹⁷ Vorderingen die te maken hebben met de beoordeling ten gronde worden uit het kort geding geweerd, met name het horen van de deskundige (art. 985 Ger.W.) en de aanvullende of nieuwe opdracht (art. 984, eerste lid Ger.W.).¹⁸ De oplossing van het geannoteerd vonnis van de voorzitter van de ondernemingsrechtbank te Antwerpen, afdeling Antwerpen, zetelend in kort geding, van 21 juni 2019 is, hoe proceseconomisch ook, niet bij te vallen.

9. Wel een oplossing kan bestaan in de aanpassing van de standaardinhoud van een beschikking tot aanstelling van een deskundige in kort geding. Een kortgedingrechter zou de zaak in de aanstellingsbeschikking steeds naar de bijzondere rol kunnen verzenden voor behandeling van eventuele problemen aangaande het deskundigenonderzoek. Op die manier wordt de permanente saisine verlengd tot na neerlegging van het eindverslag. Als dat eindverslag dan op het eerste gezicht onvolledig is, zoals in de casus van de geannoteerde kortgedingbeschikking van 21 juni 2019, dan kan de kortgedingrechter bij beschikking een aanvullende opdracht geven met een nieuw voor-eindverslag. Hiervoor kan hij artikel 984, eerste lid en 19, derde lid Ger.W. gecombineerd toepassen.

IV. Pleidooi voor een uitlooffase met facultatieve ingang

10. De casus uit het cassatiearrest van 3 mei 2019 is een typevoorbeeld van hoe minidiscussies uit het deskundigenonderzoek de procedure na eindverslag disproportioneel kunnen vertragen. De deskundige had opmerkingen van een partij op het voorverslag geweerd omdat ze te laat waren, hoewel deze partij meende daarvoor een goede reden te hebben. Artikel 976, tweede lid Ger.W. verplicht de deskundige deze opmerkingen te weren, maar voor de rechter is deze wering facultatief.¹⁹ Als de rechter de wering onwenselijk vindt, moet hij de deskundige opdragen

nog op die opmerkingen te antwoorden. Op de wering van opmerkingen volgt normaliter de indiening van het eindverslag, waarna partijen op grond van artikel 747 Ger.W. de zaak in staat kunnen stellen. Een korte, snelle procedure zoals deze opgenomen in artikel 973, § 2 Ger.W. is niet voorzien. De toepassing van artikel 19, derde lid Ger.W., zoals voorgesteld *supra*, randnummer 6, is op vandaag niet algemeen aanvaard.

11. Ter verantwoording van de beslissing om de deskundige op te dragen de opmerkingen te beantwoorden verwijst het Hof van Cassatie naar de taak die aan de rechter toekomt om het verloop van de procedure op te volgen en de betwistingen te beslechten. Hiermee sluit het aan bij de bewoordingen uit artikel 973, § 1, eerste lid en § 2, eerste lid Ger.W., dat enkel betrekking heeft op het rechterlijk toezicht *tijdens* de opdracht. De casus voorgelegd aan het Hof betrof echter een heraanstelling van de deskundige na neerlegging van het eindverslag. Na indiening van het eindverslag is er niet zoiets als een geregelde uitlooffase waarin partijen kunnen discussiëren over de eventuele nuttigheid van het eindverslag voor de oplossing van het geding. Kennelijke bezwaren tegen het eindverslag komen wel ter sprake tijdens de taxatie, waarbij de taxatierechter dan (doorgaans met tegenzin) vooruitloopt op de procedure ten gronde.²⁰ Bij gebreke aan geregelde uitlooffase moeten de partijen na indiening van het eindverslag de zaak ten gronde in staat stellen, waar ze dan eventueel kunnen discussiëren over de toepassing van artikel 984, eerste lid Ger.W. Het tijdsverlies dat daarmee gepaard gaat, is te betreuren in die gevallen waar de deskundige zijn opdracht duidelijk niet volledig of gebrekkig heeft uitgevoerd.

12. In een arrest van 27 maart 2002 oordeelde het hof van beroep te Brussel, zetelend in kort geding, dat het kort geding niet het forum is waar het debat over de vaststellingen en conclusies van de gerechtelijke deskundige aangesteld door de kortgedingrechter hoort plaats te vinden. Voor de kortgedingrechter volstaat het vast te stellen dat het deskundigenverslag “voldoende schijn van ernst en objectiviteit” bevat, wat het hof doet besluiten dat de deskundige zijn rol correct heeft vervuld, waarbij het hof duidt op de naleving van de tegenspraak.²¹ Dit soort van marginale toetsing op volledigheid, waarachtigheid, objectiviteit en geldigheid van het eindverslag om vroegtijdig gebreken in de verslaggeving op te sporen zou een welgekomen afronding van het deskundigenonderzoek vormen, nog voor de schriftelijke instaatstelling over het eindverslag wordt aangevat. Om dit mogelijk te maken moet echter de wetgever tussenkomen. Een

17. Vz. Kh. Hasselt 14 maart 2006, *Limb.Rechtsl.* 2006, 369.

18. Vz. Rb. Gent 24 december 2003, *P&B* 2004, 88.

19. Zie hierover T. TOREMANS, “Artikel 976, tweede lid Ger.W. en het recht om na een gerechtelijk deskundigenonderzoek voor de rechter nog technische opmerkingen te formuleren” (noot onder Arbh. Bergen 9 juli 2014), *P&B* 2015, 34-35, nrs. 2-8 en S. TAMINIAU en J.-P. RENARD, “L’application de l’article 976 du Code judiciaire ou après l’heure, c’est plus l’heure!” (noot onder Luik 6 december 2012), *T.Ann.* 2014, 402-405.

20. Zie T. TOREMANS, “Artikel 991 Ger.W.,” *Comm.Ger.* 2015, 17-19, nrs. 37-38.

21. Brussel 27 maart 2002, *Res Jur.Imm.* 2002, 251.

uitloophase kan gemakkelijk worden gespiegeld aan de manier hoe de taxatie procedureel geregeld is. De partijen kunnen de ereloonstaat van de deskundige na neerlegging binnen de maand protesteren, waarna de griffier de partijen oproept voor een debat (art. 991, § 2, eerste lid Ger.W.).

Tom TOREMANS
Advocaat te Antwerpen
Wetenschappelijk medewerker Universiteit Antwerpen

Cass. (2e k.) 4 juni 2019, P.19.0042.N

Voorzitter: P. Maffei
Raadsheren: F. Van Volsem, P. Hoet, S. Berneman, I. Couwenberg
Advocaat generaal: M. Timperman
Griffier: V. Vanden Hende
Advocaten: S. Vandebroek, T. Van Overbeke

Vonnis – Gewezen door rechter die in ander ambt van de zaak kennis heeft genomen – Cumulatieverbod voor uitspraak

Décision – Rendue par un juge qui a connu de la cause dans l'exercice d'une autre fonction – Interdiction de cumul pour le prononcé

Krachtens artikel 292, tweede lid Ger.W. is een vonnis, gewezen door een rechter die vroeger bij het uitoefenen van een ander rechterlijk ambt kennis heeft genomen van de zaak, nietig. Dit cumulatieverbod viseert de rechter die uitspraak doet in een geschil waarvan hij, bij de uitoefening van een ander rechterlijk ambt, reeds kennis heeft genomen. Het heeft geen betrekking op de rechter die op een rechtszitting in hoger beroep kennis neemt van een zaak waarvan hij in eerste aanleg reeds kennis had genomen, maar die geen deel uitmaakt van de zetel die na herneming van deze zaak het vonnis velt.

En vertu de l'article 292, alinéa deux, du C. jud., est nulle la décision rendue par un juge qui a précédemment connu de la cause dans l'exercice d'une autre fonction judiciaire. Cette interdiction de cumul vise le juge qui statue dans une cause dont il a déjà connu dans l'exercice d'une autre fonction judiciaire. Elle ne vise pas le juge qui, lors d'une audience en appel, connaît d'une cause dont il a déjà connu en première instance, mais qui ne fait pas partie du siège qui rend la décision après reprise de cette cause.

.....

(...)

I. Rechtspleging voor het hof

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het hof van beroep te Antwerpen, correctionele kamer, van 19 december 2018.

De eiser voert in een memorie die aan dit arrest is gehecht, twee middelen aan.

Raadsheer Ilse Couwenberg heeft verslag uitgebracht. Advocaat-generaal Marc Timperman heeft geconcludeerd.

II. Beslissing van het hof

Beoordeling

Eerste middel

Eerste onderdeel

1. Het onderdeel voert schending aan van artikel 6 EVRM, alsook miskennis van het algemeen rechtsbeginsel van objectieve onpartijdigheid: het arrest spreekt ten onrechte de nietigheid van de strafvordering dan wel de rechtspleging niet uit; raadsheer Fontaine nam op de rechtszitting van 3 oktober 2018 kennis van de zaak waarin zij ook in eerste aanleg had gezeteld; op deze rechtszitting is de eiser immers ondervraagd, heeft de burgerlijke partij gepleit en het openbaar ministerie gevorderd; het gegeven dat deze zaak op een latere rechtszitting in zijn geheel werd hernomen, verhindert niet dat eisers recht op een eerlijk proces en een onafhankelijke en onpartijdige rechter werd miskend.

2. Het loutere feit dat een rechter in hoger beroep kennis neemt van een zaak waarin hij ook in eerste aanleg heeft gezeteld, maar in deze zaak geen vonnis velt, leidt niet tot de onontvankelijkheid van de strafvordering.

In zoverre het onderdeel uitgaat van een andere rechtsopvatting, faalt het naar recht.

3. Het loutere feit dat een rechter in hoger beroep kennis neemt van een zaak waarin hij ook in eerste aanleg heeft gezeteld, al zou het een schending van artikel 6 EVRM uitmaken, kan de eiser niet schaden indien het vonnis waartoe de rechtspleging leidt niet door hem werd gewezen. De aangevoerde onwettigheid kan niet tot cassatie leiden. In zoverre is het onderdeel niet ontvankelijk.

Tweede onderdeel

4. Het onderdeel voert schending aan van artikel 292 Gerechtelijk Wetboek, alsook miskennis van het verbod op cumulatie van rechterlijke ambten en het verbod om als rechter ten gronde tweemaal kennis te nemen van dezelfde zaak in verschillende hoedanigheden: het arrest spreekt ten onrechte de nietigheid van de strafvordering dan wel de rechtspleging niet uit; raadsheer Fontaine nam op de rechtszitting van 3 oktober 2018 kennis van de zaak waarin zij ook in eerste aanleg had gezeteld; op deze rechtszitting is de eiser immers ondervraagd, heeft de burgerlijke partij gepleit en het openbaar ministerie gevorderd; het gegeven dat deze zaak op een latere rechtszitting in zijn geheel werd hernomen, verhindert niet dat een inbreuk werd gepleegd op het verbod van cumulatie van gerechtelijke ambten.

5. Artikel 292, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt: "Nietig is het vonnis, gewezen door een rechter die vroeger bij het uitoefenen van een ander rechterlijk ambt kennis heeft genomen van de zaak".

Dit cumulatieverbod viseert de rechter die uitspraak doet in een geschil waarvan hij, bij de uitoefening van een ander rechterlijk ambt, reeds kennis heeft genomen. Het heeft geen betrekking op de rechter die op een rechtszitting in hoger beroep kennis neemt van een zaak waarvan hij in eerste aanleg